

Skyld tør vove det Skridt at gaa bort fra en Beskyttelseslovgivning paa dette Omraade. Jeg er ikke blind for, at dersom man spørger Husbonden Landet over: Ville I have en Lovgivning paa dette Omraade eller ej? saa vil man svare: Nej, lad os prøve paa at undvære en saadan Lov. Og hvad kunde saa for Resten synes mere naturligt end, om man herinde fra svarede: Vel, det samme lyder ogsaa fra adskillige Organisationer indenfor Tyendeklassen, derfor ville vi rette os derefter. Dette Ræsonnement er dog ikke rigtigt. Vi staa jo ikke her og lovgive paa Grundlag af en eller anden Udtalelse fra Husbonden eller fra Tyendet. Jeg tror ikke, der er nogen, der vil nægte, at den Lov, vi have haft til Dato, trods alle dens Skavanker og Mangler i første Linie har været en Beskyttelseslov for Tyendet, og selv om der er en Del Tyendeorganisationer, der raabe paa, at de ville bort fra al Tyendelovgivning, tror jeg ikke, man skal tage det alt for bogstaveligt. Derom er jo ogsaa dette et Vidnesbyrd, at de i samme Aandedrag sige: Vi ville ikke ud i det blaa, men ville have en Beskyttelseslov for Tyendet indtil det 18de Aar. Jeg tror, at enhver, der faar dette Lovforslag til Behandling, skal tage under nøje Overvejelse, om man virkelig tør give blankt op paa dette Omraade. Thi den højtærede Justitsminister har Ret, naar han ved Forelæggelsen af Lovforslaget udtalte, at dersom man gav blankt op her, op-hævede man samtidig de Retsregler, der ganske sikkert mest havde været til Gavn for Tyendet, og saa var man inde paa et helt nyt Retsomraade samtidig med, at man fra Lovgivningsmagtens Side erkendte, at her var et Omraade, hvorpaa vi ikke vare i Stand til at lovgive, her maatte Domstolene træde til, og her maatte deres Afgørelser være Lov. Jeg tror, det er noget, der maa overvejes nøje og grundigt. Jeg vil haabe, at det maa ske i det eventuelle Udvalg, og jeg tror, at den højtærede Justitsminister vil give den fornødne Støtte dertil, thi det skal nok vise sig — saa meget har jeg arbejdet med disse Forhold ogsaa i Kommissionen —, at naar man skal til at tage Stilling til dette eller hint Spørgsmaal, taarne Vanskeligheder sig op, som man slet ikke havde troet vare til. Det ser saa tiltalende ud at sige: Vi have ingen Brug for Tyendeloven, vi benytte den aldrig i vort private Liv — det sige baade Husbonden og Tyende —, og derfor er der ingen Brug for den. Men saaledes er det jo i alle Livets Forhold, at hvad man ikke har Brug for, det savner man ikke, og det behøver man ikke nogen som helst Lovgivning om, men her har det

vist sig, at man har haft Brug for Lovgivningen i mangfoldige Tilfælde, ogsaa for at Tyendet kunde faa sin Ret. Det bør derfor tages under nøje og grundig Overvejelse, om man tør gaa det Skridt og sige: Her give vi blankt op, vi lade Domstolene være de afgørende, Lovgivningsmagten maa sige Pas paa dette Omraade. Jeg vil haabe, at man maa naa et godt Resultat gennem et grundigt Arbejde i det eventuelle Udvalg, som nok skal komme til at stille store Fordringer til Justitsministeren om Støtte til at naa et endeligt Resultat.

Sabroe: Det ærede Medlem, der talte paa Flertallets Vegne (N. C. Jensen), fremhævede meget stærkt i sin Tale de for Tyendet beskyttende Momenter, som skulde være i den gamle Tyendelov; han udtalte endog, at man fra alle Sider i Kommissionen skulde have erkendt, at den gamle Lov havde været en udpræget Beskyttelseslov for Tyendet. Det kan jeg ikke erkende. Det ærede Medlem har i hvert Fald overhørt adskillige Udtalelser, som ere faldne fra de ærede Medlemmers Side, der nærmest ere enige med mig, og fra min Side. Vi have ingen Sinde erkendt, at den gamle Lov bød Tjenestefolk saadanne Rettigheder, at de kunde ønske at beholde denne Lov. Denne Lov blev jo ogsaa vedtagen paa en Tid, da der overhovedet ikke var nogen Underklassebevægelse her i Landet. Den blev given paa et Tidspunkt, hvor Underklasserne ikke vare i Stand til at give Udtryk for deres Krav og Ønsker, og det var i og for sig naturligt, at Overklasserne, som den Gang beherskede baade Landsting og Folketing, vedtog en Lov, som i væsentlig Grad beskyttede Husbondens Interesser, og man kan ikke bebrejde dem, at de mente, at Husbondens Interesser faldt sammen med Tyendets. Det har man set før den Tid, og det har man set efter den Tid, det er altid saa nemt og behageligt at slippe til et human Synspunkt ved at sige: Det, der er min Interesse, er ogsaa din. Jeg kan, som sagt, ikke erkende, at den gamle Lov kan betegnes som en Beskyttelseslov for Tyendet. Den har Karakteren af en Undtagelseslovgivning og bærer i mange Punkter Præget af at være Udtryk for Overklassernes stærke Haandhævelse af Magten overfor den svage. Alene Bestemmelsen i den gamle Lov om Retten til at øve Hustugt overfor mandligt Tyende under 18 Aar og kvindeligt under 16 Aar viser hen til, at det er en ren og skær Undtagelseslov, en Lov, efter hvilken en meget stor Del af Tyendet betragtes som Trælle. Denne Bestemmelse er en Levning